**Nr. 6.** **Rok V.**




Wychodzi raz na miesiąc w objętości 1 arkusza.
**Prenumerata wraz z przesyłką wynosi:**
**W Państwie Austryackiem:** rocznie 6 koron, półrocznie 3 kor.
**W Rossyi:** rocznie 3 rs., półrocznie 1 rs. 50 kp.
**W W. Ks. Poznańskiem i w Niemczech:** rocznie 6 marek, półrocznie 3 marki.
W innych krajach: rocz. 8 franków półrocz. 4 franki.
**Członkowie Towarzystwa otrzymują czasopismo bezpłatnie.**

Redakcya i Administracya „HODOWCY DROBIU" we Lwowie ul. Kochanowskiego l. 33.
Należytość przesyłać najdogodniej za przekazem pocztowym pod adresem Kraj. Towarzystwa chowu drobiu, Lwów, ul. Kochanowskiego l. 33.
**Inseraty** zamieszcza się za opłatą wedle umowy, — co do drobnych ogłoszeń patrz nagłówek tychże.
Rękopisy zwraca się tylko na wyraźne żądanie.
Numer jeden kosztuje w miejscu **50 h.**

CZASOPISMO POSWIĘCONE HODOWLI, ZAPOBIEGANIU I LECZENIU CHORÓB DROBIU, GOŁĘBI, PTACTWA OZDOBNEGO I SPIEWAJĄCEGO, KROLIKÓW I INNYCH MNIEJSZYCH ZWIERZĄT DOMOWYCH.

ORGAN KRAJOWEGO TOWARZYSTWA CHOWU DROBIU, GOŁĘBI I KRÓLIKÓW.

Redaktor: Med. i Wet. Dr. HENRYK MAŃKOWSKI.

**Lwów, dnia 1. Czerwca 1904 r.**



# IZABELA RYXOWA

**zmarła 9. maja b. r. w Prażmowie (Królestwo Polskie, powiat grójecki).**

Była to postać znana w Królestwie Polskiem i u nas, wzorowa ziemianka i znakomita pracowniczka na polu gospodarstwa kobiecego. Prażmów od lat wielu był miejscem, dokąd zjeżdżano się nawet ze stron odleglejszych po naukę i światło, aby zobaczyć wzorowo prowadzoną hodowlę ptactwa domowego i trzody chlewnej. Na wszystkich wystawach okazy drobiu z Prażmowa skupiały uwagę widzów i świadczyły o wielkiem zamiłowaniu ś. p. Ryxowej, o jej znajomości rzeczy i wielkiej pracy, przed którą każdy musiał kornie uchylić czoła. Za swój drób uzyskała na wystawach 3 dyplomy zasługi, 4 medale złote i 14 srebrnych. Pracując umiejętnie i z zapałem pociągnęła swoim przykładem wielu, lecz dotychczas nikt jej nie dorównał.

Dalej Ryxowa rozwinęła handel jajami wylęgowemi, drobiem tuczonym, założyła sztuczną bażantarnię, wreszcie rozmnożyła bażanty w lasach prażmowskich a działalnością swoją dźwignęła gospodarstwo w Prażmowie i utrzymała je na świetnym poziomie, będąc wzorem naśladowania godnym. Nadto w piśmiennictwie zawodowem pozostawiła cenne artykuły, umieszczając je w „Rolniku i Hodowcy", „Gazecie rolniczej" i „Dobrej gospodyni".

Cześć pamięci zasłużonej Niewieście, oby w Jej ślady więcej naszych kobiet wstępowało, z pożytkiem dla kraju i społeczeństwa, a dla dobra swoich rodzin.

## Krajowa
# III. Wystawa drobiu, gołębi i innego ptactwa oraz królików

odbędzie się

**w czasie od 8. do 11. września 1904 we Lwowie**

**na placu powystawowym.**

Według programu umieszczonego w tym numerze, do którego załącza się dwie deklaracye. Oba formularze należy równobrzmiąco wypełnić i nadesłać pod adresem krajowego Towarzystwa chowu drobiu (sekretarz Dr. H. Mańkowski, Lwów Kochanowskiego 33.) najpóźniej do dnia 31. lipca b. r. Z tych deklaracyi jedną zatrzyma Sekretaryat Wystawy, druga zaś zwrócona służyć będzie, jako legitymacya przy przewozie i wpuszczeniu zwierząt na miejsce wystawy.

Drób, króliki i t. d. nadane członkom przez Towarzystwo są wolne od opłaty placowego z wyjątkiem przychowku.

Komitet Wystawy zabezpieczy wystawione zwierzęta na wypadek ognia na koszt Towarzystwa, zwolni od opłaty akcyzy, i wogóle poczyni wszelkie ułatwienia spodziewając się, że członkowie Towarzystwa i jego filii, jak i innych Towarzystw chowu drobiu tem zachęceni, jak najżywszy udział w tej Wystawie wezmą i jak najwięcej okazów nadeszlą.

*Komitet Wystawy.*



# PROGRAM
# III. krajowej Wystawy

## drobiu, gołębi i innego ptactwa domowego oraz królików

## we Lwowie

**którą od 8. do 11. września 1904.**

urządza

krajowe Towarzystwo chowu drobiu, gołębi i królików we Lwowie.

Z radością widzimy coraz żywsze zainteresowanie się naszego społeczeństwa chowem drobiu, gołębi i królików. Budzi ono nadzieję, że ta gałąź gospodarstwa domowego, która rocznie przynosi krajowi za jaja wywiezione poza granice austryackie przeszło 30 milionów koron, należycie się rozwinie i przyczyni się do podniesienia dobrobytu kraju.

Wywóz drobiu, jaj, pierza, królików i t. d. z każdym rokiem wzrasta, a także i w samym kraju zwiększa się popyt na nie, to też należy baczyć, aby chów drobiu, gołębi i królików należycie się rozwijał i znalazł poparcie.

Przez całe stulecia zaniedbana hodowla drobiu krajowego może być częścią przez lepsze żywienie i staranniejszy chów, częścią przez wprowadzenie ras obcych, poprawnych, ulepszoną i z tego to powodu wystawa nasza będzie miała na celu przedstawienie nie tylko drobiu swojskiego ale i ras szlachetnych.

Jedną z ważnych dźwigni posunięcia naprzód sprawy hodowli drobiu, królików i t. d. są wystawy i mamy nadzieję, że ta trzecia nasza wystawa pobudzi jak najszersze koła ziemian do zajęcia się tą ważną gałęzią gospodarstwa. Dlatego to odnosimy się do wszystkich członków naszego Towarzystwa, do hodowców i miłośników drobiu z prośbą o wzięcie jak największego udziału w tej wystawie, która z jednej strony da nam dokładne pojęcie o obecnym stanie hodowli drobiu i o naszej dotychczasowej na tem polu działalności, z drugiej zaś strony obudzi do niej zamiłowanie w tych kołach, które są w pierwszym rzędzie do tego powołane.

1. Wystawa odbędzie się na placu powystawowym w czasie od 8—11. września b r., t. j potrwa dni 4.

2. Dział wystawy drobiu etc. składać się będzie z następujących grup:

**Grupa I.** Wystawa drobiu krajowego.

**Grupa II.** Wystawa drobiu poprawnego rasowego:

A) gospodarskiego, użytkowego;

B) ozdobnego (zbytkowego).

Do działu A) należą:

*a)* Kury wszelkich ras i gatunków obejmujące następujące klasy:

Kochinchiny, białe, żółte, przepiórkowate i innej barwy. Brahmaputra jasne i ciemne, Langshan białe, czarne i inne. Plymouth-Rocks i Wyandottes, srebrne, złote i innej barwy. Dorkings Houdans. Créve-coeurs. La Flèche. Paduańskie. Holenderskie czyli t. zw. polskie. Hiszpańskie. Minorka. Andaluzyjskie. Włoskie, żółte, czarne, przepiórkowate i t. d. Włosko-Amerykańskie t. j. Leghorn. Hamburskie srebrno lub złoto nakrapiane, czarne i t. d. Feniksy, Jokohama Malaje, Sumatra. Siedmiogrodzkie gołoszyje. Śpiewaki westfalskie z Bergen. Tureckie i sułtańskie itd Rasy krzyżowane.

*b)* Kaczki:

Klasy: Zwyczajne swojskie, polskie niebieskie i olbrzymie. Peking. Aylesbury. Rouen. Duclairs. Japońskie. Szwedzkie. Rasy krzyżowane.

*c)* Gęsi:

Klasy: Pomorskie. Chersońskie. Emdeny. Tuluskie. Włoskie. Rasy krzyżowane.

*d)* Indyki: swojskie i amerykańskie.

*e)* Pantarki.

Do działu B) należą następujące klasy:

1. Z kur: bojujące, Bantam. Karły (pigmejskie) i dzikie czyli Bankhiwa.

2 Z kaczek: muszlowe, łyżkodzióbe, Bahia, bażantowe, Endredony, pięknotki, mandaryńskie i dzikie.

3. Z gęsi: egipskie, kanadyjskie, Bernikle, czerwonki i dzikie.

4. Pawie.

5 Bażanty a mianowicie, zwyczajn , złote, srebrne, Argut, królewskie, pstre i miedziane.

6. Łabędzie.

**Grupa III.** Gołębie a to:

Klasy: Rysie polskie. Polskie Olbrzymy. Krakusy. Polskie koroniate. Koziołki. Garłacze. Kapucyny

Pawiaki. Turkoty. Gile. Indyany. Mewki. Kuraki. Pocztowe (listonosze) itd.

**Grupa IV.** Króliki, belgijskie i flandryjskie olbrzymie, normandzkie, lotaryńskie, francuskie, srebrne angory, rosyjskie, chińskie, mięsne i t. d.: świnki morskie, fretty (Mustela furo) etc.

**Grupa V.** Ptaki śpiewające.

**Grupa VI.** Produkty martwe, mianowicie:

*a)* Drób gołębie, króliki opasowe, sprawione

*b)* Jaja.

*c)* Pióra i skórki królicze.

Do grupy tej dołączony będzie również dział obejmujący:

Wzory, modele i plany kurników i gołębników, wzorowe podwórka dla drobiu w ogóle, a szczególnie dla drobiu zbytkowego. Te ostatnie na wzór „zagród ptasich“ (voliéres) w ogrodach zoologicznych, akwarya i terraria.

Maszyny n. p. wylęgarnie, narzędzia i różne sprzęty do hodowli drobiu służące.

Karmy naturalne i sztuczne dla drobiu itd., które mogą być na placu Wystawy sprzedawane.

Preparaty anatomiczne, ptaki wypchane, ryciny, dzieła, fotografie itd. odnoszące się do hodowli drobiu.

3. Ostatni termin do zgłaszania się wystawców drobiu itd. naznacza się do **31. sierpnia 1904**. Późniejsze zgłoszenia będzie mógł Komitet uwzględnić tylko w razie uiszczenia podwójnej opłaty za miejsce.

4. Zgłaszać się można jedynie na podstawie deklaracyi przez Komitet Wystawy przepisanych. Deklaracye te należy spisać równobrzmiąco na dwóch załączonych formularzach i odesłać je pod adresem: **Tow. chowu drobiu Lwów, ul. Kochanowskiego l. 33.** Z tych deklaracyi jedną zatrzymuje Sekretaryat, druga zaś zwrócona służyć będzie jako legitymacya przy przewozie i wpuszczeniu zwierząt na miejsce Wystawy.

Wszystkie rubryki w deklaracyach powinien wystawca dokładnie i szczegółowo wypełnić oraz własnoręcznym podpisem stwierdzić. Deklaracye niedokładnie wypełnione lub z podpisem nieczytelnym, zwróci Komitet jako nieważne. Dozwolonem jest wszelkie zmiany zaszłe w czasie między zgłoszeniem się, a obesłaniem Wystawy uzupełnić. Uprasza się jednak, ile możności, zmian żadnych nie robić.

5. Razem z deklaracyą należy nadesłać połowę opłaty za miejsce; bez dołączenia taksy uważa się zgłoszenie za niebyłe. Drugą połowę należytości za miejsce należy nadesłać w czternaście dni po zatwierdzonej deklaracyi. **Bez zapłacenia opłaty za miejsce na Wystawie drób nie będzie bezwarunkowo przyjęty.**

Taks zapłaconych nie zwraca się nawet w razie cofnięcia deklaracyi. a względnie nieobesłania wystawy. Taksy te przepadają na rzecz funduszu wystawowego. Zwrot mógłby jedynie nastąpić w razie udowodnienia, że zwierzęta w razie wybuchłej zarazy w miejscu ich pobytu nie mogły być na Wystawę wysłane.

6. Taksa za miejsce, karmienie i pielęgnowanie zwierząt wynosi dla członków Towarzystwa chowu drobiu:

*a)* od kur, kaczek, pantarek, gęsi, indyków i ptactwa ozdobnego umieszczonych w klatkach Towarzystwa najmniej parami lub trójkami po 1 K za sztukę; osoby prywatne płacą 1 K 20 h. za sztukę;

*b)* od pary gołębi członkowie Towarzystwa płacą 60 h., osoby prywatne 80 h.;

*c)* od pary królików względnie klatki z królikami płacą członkowie Towarzystwa 1 K, inni 1 K 20 h.

Od ptactwa śpiewającego i exotycznego w klatkach na ścianie lub stole tak dla członków jakoteż osób prywatnych po 40 h.

Od przedmiotów martwych za 1 *m* □ 1 K.

Przedmioty drobne wolne są od opłat.

Włościanie płacą połowę.

Drób nadany, a będący własnością Towarzystwa z wyjątkiem przychowku jest wolny od opłaty.

7. Sprzedaż wystawionych okazów **odbywa się tylko za pośrednictwem Sekretaryatu** który z kwoty uzyskanej z kupna odtrąci na fundusz wystawowy 10%.

8. Komitet wystawy ubezpieczy własnym kosztem drób nadesłany na wystawę do wysokości rzeczywistej wartości.

9. Komitet postara się o uwolnienie od opłaty akcyzy, z wyjątkiem sztuk na spożycie we Lwowie sprzedanych.

10. Zwierzęta, które na podstawie deklaracyi zostały na Wystawę przyjęte, mają być na dwa dni przed urzędownie ogłoszonym terminem Wystawy t. j. do dnia 6. września b. r. dostawione pod adresem Tow. chowu drobiu Lwów Kochanowskiego 33.

11. Zwierzęta nadesłane na Wystawę mają być zaopatrzone w świadectwo zdrowia (z gminy względnie obszaru dworskiego) stwierdzające, że drób pochodzi z okolicy wolnej od zarazy przez ostatnie sześć tygodni.

12. Wystawcy drobiu, królików i t. d. nadsyłający zwierzęta w klatkach bez dozorcy mają o tem zawiadomić Komitet, który na ich odpowiedzialność zarządzi wyładowanie, zajmie się umieszczeniem, karmieniem, pielęgnowaniem. Wysyłkę zwierząt z powrotem uskutecznia się na koszt wystawcy.

13. Zwierzęta uznane przy wyładowaniu za chore lub podejrzane o chorobę zaraźliwą, jakoteż sztuki nie kwalifikujące się na Wystawę, zostaną na koszt właściciela z miejsca Wystawy usunięte, przyczem wystawca traci prawo do zwrotu taksy za miejsce.

14. Zwierzęta należy nadsyłać pospieszną posyłką **opłaconą** i to w lekkich kojcach opatrzonych zewnątrz **dokładnym adresem nadawcy wraz z podaniem ilości sztuk. Wewnątrz klatki** ma być na kartonie uwidocznionym **adres nadawcy, ilość sztuk, rasa** i t. d. Nadto należy każdą rasę (odmianę) w osobnym kojcu posyłać. Przesyłki, które tym warunkom nie odpowiadają, jako też

takie zwierzęta, które mają zastąpić sztuki zgłoszone na wystawę, zwróci Komitet na koszt właściciela.

15. Zwierzęta nadesłane na Wystawę będą według ras (odmian) rozmieszczone i numerem porządkowym katalogu zaopatrzone, a po odbytem premiowaniu tablicą z napisem, jaką nagrodą zostali wystawcy odznaczeni.

Komitet zapewnia, że dołoży wszelkich starań, aby drób żywy i wszystkie przedmioty odpowiednio i wygodnie z zastosowaniem wszelkich ostrożności były pomieszczone.

W razie potrzeby uwidocznioną będzie waga zwierzęcia oraz czy sztuki wystawione są na sprzedaż i w jakiej cenie. Innych ogłoszeń bez wiedzy i pozwolenia Komitetu umieszczać nie wolno.

16. W razie jeżeli wystawca będzie miał własnych dozorców, to otrzymają oni odznaki, których pod grzywną 10 K, nie wolno innym osobom oddawać. Obowiązkiem tychże dozorców jest zastosować się do wszystkich zarządzeń Komitetu. W razie nieposłuszeństwa tychże będą wystawcy karani grzywną 10 K.

17. Za wszelkie straty w zwierzętach (padnięcie, zbiegnienie) podczas przewozu, wyładowania, jakoteż pobytu na miejscu Wystawy Komitet nie bierze żadnej odpowiedzialności.

18. Przed zamknięciem Wystawy nie można żadnej sztuki usunąć a po zamknięciu Wystawy ma każdy wystawca, w ciągu 24 godzin zabrać z placu Wystawy zwierzęta, które zresztą na jego koszt się wyśle.

19. Wystawca ma w deklaracyi zaznaczyć, czy zgłasza się hors concours, (że nie ubiega się o nagrodę), czy też ubiega się o nagrodę.

Nagrody stanowić będą: dyplomy honorowe krajowego Towarzystwa chowu drobiu, gołębi i królików we Lwowie, medale srebrne i bronzowe c. k. Ministerstwa rolnictwa, listy uznania i listy pochwalne c. k. gal Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie i krajowego Towarzystwa chowu drobiu, gołębi i królików we Lwowie oraz nagrody pieniężne.

20. Premiowanie odbędzie się pierwszego dnia klasami bez pomocy katalogu przez członków jury złożonej ze znanych w kraju hodowców drobiu. Sędziowie będący zarazem wystawcami nie mogą brać udziału w ocenieniu przedmiotów przez nich wystawionych.

W celu uniknięcia stronniczości przedmioty wystawione dopiero po premiowaniu otrzymają znak właściciela, który dla komisyi sędziów przy premiowaniu będzie tajemnicą.

Przeciw ocenieniu jury nie ma protestu.

Drób premiuje się parami lub rodzinami z jednego samca i dwóch samic się składającemi.

Przy premiowaniu zwracać się będzie głównie uwagę, czy zwierzęta są własnego chowu, a przy równych zresztą kwalifikacyach na ich wiek. Szczególniej premiowane będą zwierzęta, które okażą cechy właściwe pewnej rasie.

21. Wystawcy mają się zastosować do wszystkich zarządzeń Komitetu, w przeciwnym razie mogą być wystawione okazy od premiowania wykluczone a nawet z miejsca Wystawy usunięte.

22. Wszelkie spory i zażalenia, rozstrzyga nieodwołalnie Komitet Wystawy. Należy wnosić je ustnie lub pisemnie do biura Wystawy.

| | |
|---|---|
| Przewodniczący: | Dyrektor Wystawy: |
| *Prof. Dr. Józef Szpilman.* | *Prof. Dr. Grabowski.* |
| Zastępca: | Sekretarz: |
| *Jerzy Piwocki,* | *Dr. Henryk Mańkowski,* |
| c. k. radca Namiestnictwa. | weterynarz. |



# Projekt
# statutu Związku
## Towarzystw chowu drobiu, gołębi i królików w Galicyi wraz z Wielk. Ks. Krakowskiem.

### Nazwa, siedziba, cel i środek.

§. 1. Nazwa: Związek Towarzystw chowu drobiu, gołębi i królików w Galicyi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

§. 2. Siedziba Związku: miasto Lwów.

§. 3. Celem Związku jest: łączenie Tow. hodowlanych w Galicyi i W. Ks. Krakowskiem dla podniesienia chowu drobiu, gołębi i królików, uszlachetnienia ras krajowych, wreszcie rozbudzania zamiłowania do hodowli tych zwierząt.

§. 4. W tym celu używa Związek, w miarę możności i zasobów, wszelkich środków prawem dozwelonych do zaprowadzenia ulepszeń w chowie drobiu, gołębi i królików przedewszystkiem zaś

*a)* zastępuje interesy Towarzystw związkowych wobec Władz prawodawczych i administracyjnych, tak krajowych, jak i państwowych, jak również wobec c. k. Towarzystw gospodarczych;

*b)* wspiera moralnie i materyalnie istniejące Towarzystwa i zakłada nowe;

*c)* organizuje Związki okręgowe;

*d)* urządza zebrania przez delegatów, na prowincyi, na których przez odczyty i wzajemną wymianę zdań na doświadczeniu opartych, wpływa pouczająco na członków Towarzystwa;

*e)* urządza krajowe Wystawy drobiu, gołębi i królików;

*f)* zajmuje się wydawaniem i rozpowszechnianiem praktycznych książek i pism traktujących o chowie drobiu, gołębi i królików;

*g)* wydaje własny organ: pismo zawodowe;

*h)* rozdaje okazy rozpłodowe członkom Związku, którzy należą wprost do Związku;

*i)* urządza kursa racyonalnego chowu drobiu, gołębi i królików;

*j)* zwołuje ankiety w sprawach hodowlanych.

§. 5. Związek składa się z:
1. Towarzystw związkowych,
2. członków zwyczajnych,
3. „ wspierających,
4. „ założycieli,
5. „ honorowych.

§. 6. Zarząd Związku przyjmuje Towarzystwa i poszczególnych członków do Związku; Zarząd Związku może odmówić przyjęcia Towarzystwu podając powody; nieprzyjętemu Towarzystwu służy prawo odwołania się do najbliższego Zjazdu delegatów. Zarząd Związku może odmówić przyjęcia do Związku bez podania powodów poszczególnym członkom, którym przysługa prawo odwołania się do Zjazdu delegatów.

§. 7. Członkiem zwyczajnym Związku może zostać na pisemne przedstawienie jednego z członków każdy, kto może

zostać członkiem Towarzystwa związkowego, lecz który nie mieszka w pobliżu lub w miejscu, w którym Towarzystwo związkowe istnieje.

§. 8. Członków zwyczajnych wprost do Związku należących obowiązują te same przepisy, które obowiązują członków Tow. związkowych względem tychże Towarzystw.

§. 9. Członkiem wspierającym Związku może być każdy, kogo Zarząd Związku przyjmie lub zaprosi, a który zapłaci podwójne wpisowe i podwójne wkładki, jakie płacą członkowie zwyczajni.

§. 10. Członkiem-założycielem Związku zostaje na wniosek Zarządu, kto przystąpi do Związku z jednorazową wkładką w kwocie 100 koron.

§. 11. Członków honorowych Związku mianuje Zjazd delegatów na wniosek Zarządu związkowego.

§. 12. Osoby moralne t. j. stowarzyszenia, korporacye, gminy, ciała zbiorowe i t. p. mogą zostać członkami zwyczajnymi, wspierającymi, założycielami.

§. 13. Każdy członek Związku może należeć do 2 lub więcej Towarzystw związkowych, jeżeli w każdem z nich przyjmie na siebie obowiązki członka zwyczajnego, wspierającego lub założyciela. Jednakże nikt nie może być równocześnie prezesem, wydziałowym lub delegatem na Zjazd dwu lub więcej Towarzystw związkowych.

§. 14. Każdy członek Towarzystwa związkowego jest temsamem członkiem zwyczajnym Związku.

§. 15. Gdy w pewnej miejscowości będzie przynajmniej 20-tu członków Związku, powinno się utworzyć Towarzystwo związkowe.

§. 16. Każdy zwyczajny członek Związku płaci wpisowe i wkładki w wysokości przez Zjazd delegatów ustanowionej. Zarząd Związku może poszczególnym członkom zniżyć wysokość wkładki i wpisowego.

§. 17. Członek Związku jest nim dopóty, póki nie zgłosi swego wystąpienia pisemnie lub dopóki wykreślonym albo też wykluczonym z niego nie zostanie.

§. 18. Członek zwyczajny nieuiszczający wkładek przez 6 miesięcy będzie wezwany przez Zarząd Związku do wyrównania zaległości. Gdyby temu wezwaniu zadość nie uczynił, traci prawa członka zwyczajnego i zostaje ze Związku wykreślony.

§. 19. Związek ma prawo i obowiązek ściągania w drodze odpowiedniej zaległych od członków należytości z regresem do nich zwrotu poniesionych kosztów.

§. 20. Członek zwyczajny ma prawo:

*a)* zabierania głosu doradczego na posiedzeniach Zjazdu delegatów;

*b)* może być obecnym na Walnych zebraniach innych Towarzystw związkowych — wszelako (jeżeli nie jest zarazem członkiem tychże Towarzystw) tylko z głosem doradczym;

*c)* przedstawiania kandydatów na członków Towarzystw związkowych względnie Związku;

*d)* biernego wyboru do Zarządu Związku na delegata Zjazdu, członków komisyi sprawdzającej związkowej;

*e)* może być mężem zaufania Związku;

*f)* może zasiadać w sądzie polubownym;

*g)* otrzymuje organ związkowy darmo względnie za opłatą, o czem stanowi każdorazowy Zjazd delegatów;

§. 21. Członkowie wspierający i założyciele mają prawa członków czynnych.

§. 22. Członkowie honorowi mają prawa wymienione pod literami *a*, *b*, *c*, *e*, *f*.

## Wystąpienie ze Związku.

§. 23. Wystąpienie ze Związku może każdej chwili nastąpić. Wpłaconych wkładek nie zwraca się. O wystąpieniu należy donieść Zarządowi pisemnie. Występujący obowiązany jest wkładki zapłacić do końca roku.

§. 24. Członkowie, którzy Związkowi szkodzą, mogą być wykreśleni, jeżeli Zarząd większością $^2/_3$ części głosów w obecności prezesa (lub jego zastępcy) i przynajmniej sześciu radnych, tak uchwali. Wykluczonemu, przysłuża prawo odwołania się do najbliższego Zjazdu delegatów, które rozstrzyga bezwzględną większością głosów. Członek wykluczony traci wszelkie prawa członka.

§. 25. Liczba Towarzystw związkowych jest nieograniczona, miarą ich tworzenia się jest potrzeba miejscowa.

Towarzystwa istniejące mogą się łączyć po 2 lub kilka w jedno Towarzystwo i na odwrót każde Towarzystwo może się rozłączyć na 2 lub więcej Towarzystw, jeżeli tego zażąda przynajmniej $^1/_3$ część członków dawnego Towarzystwa, którzy zechcą utworzyć nowe Towarzystwo.

Towarzystwo może się także rozwiązać, w takim razie członkowie jego powinni się przyłączyć do innych Towarzystw lub wprost do Związku należeć. Wszystkie powyższe zmiany w składzie Towarzystwa zawisły od zatwierdzenia przez Zjazd delegatów, ktoremu przysługuje prawo w razie potrzeby widocznej uwzględnienia prośby mniejszości do rozłączenia Tow. nawet poniżej $^1/_3$ głosow umocowanych.

§. 26. Zakres działania Towarzystw jest podwójny:

*a)* poruczony;

*b)* własny.

Do zakresu poruczonego należy obowiązek spełniania wszelkich czynności przekazanych danemu Towarzystwu przez:

*a)* Zjazd delegatów;

*b)* Zarząd Związku.

Do zakresu własnego należą:

*a)* reprezentowanie interesów chowu drobiu, gołębi i królików tej okolicy, w której Towarzystwo istnieje;

*b)* uchwalanie i wykonywanie we własnym zakresie tych czynności, które zmierzają do podniesienia hodowli w jego okolicy;

*c)* coroczne zdawanie sprawy Zjazdowi delegatów z czynności, oraz z obrotu funduszami Towarzystwa, a co kwartał wykazywanie Zarządowi Związku wszystkich swcich członków, niemniej wysokości ich wkładek, rodzaju zatrudnienia i miejsca zamieszkania;

*d)* wnoszenie regularne do kasy związkowej wkładek i wpisowego za swoich członków według uchwały Zjazdu delegatów;

*e)* zawiadamianie Zarządu Związku o osobach nieprzyjętych do Towarzystwa wraz z podaniem przyczyny nieprzyjęcia.

§. 27. Liczba delegatów każdego Towarzystwa na Zjazdy delegatów stosuje się do liczby członków Towarzystwa. Na 20 członków przypada jeden delegat.

Jeżeli liczba członków przewyższa liczbę 20 lub liczbę przez dwadzieścia podzielną — wówczas tylko za przewyżką wynoszacą przynajmniej 10 członków Towarzystwo wysyła jeszcze 1 delegata.

Prezesowie Towarzystw (względnie ich zastępcy t. zn. jeżeli prezesowie na Zjazd przybyć nie mogą) są z urzędu delegatami, nie wchodząc w liczbę mianowanych na 20 człondelegatów.

## Wystąpienie Towarzystwa ze Związku.

§. 28. Wystąpienie Towarzystwa związkowego ze Związku może każdej chwili nastąpić. Wpłaconych wkładek nie zwraca się. O wystąpieniu należy donieść Zarządowi pisemnie. Występujące Towarzystwo obowiązane jest wkładki zapłacić do końca roku.

§. 29. Towarzystwo związkowe, które Związkowi szkodzi może być wykreślone, jeżeli Zjazd delegatów większością $^2/_3$ części głosów obecnych delegatów tak uchwali.

§. 30. Fundusze Związku składają się:

*a)* z wkładek płaconych przez Towarzystwa związkowe;

*b)* z wkładek i wpisowego płaconych przez członków wprost do Związku należących;

*c)* z darów, zapisów, zysków z przedsiębiorstw i t. p. przeznaczonych na cele Towarzystwa;

*d)* z zasiłów udzielonych przez kraj i rząd.

§. 31. W razie rozwiązania Związku, majątek zostanie oddany innemu Towarzystwu o pokrewnych celach. W wypadku zaś, gdyby więcej takich towarzystw istniało, decyduje Zjazd delegatów, któremu z nich oddać się ma majątek. Gdyby zaś Zjazd delegatów odbyć się nie mógł, decyduje o majątku Związku ostatni zarząd Związku.

§. 32 Organami Związku są:

*a)* Towarzystwa związkowe,

*b)* Zjazd delegatów,

*c)* Zarząd Związku.

Rokiem administracyjnym jest rok kalendarzowy.

§. 33. Pierwszy Zjazd delegatów zwoła Wydział kraj. Tow. chowu drobiu we Lwowie.

Zwyczajny Zjazd delegatów zwołuje Zarząd Związku.

## Zjazd delegatów.

§. 34. Zjazd delegatów jest władzą ustawodawczą Związku i Towarzystw związkowych; uchwały Zjazdu delegatów obowiązują wszystkie organa Związku.

§. 35. Zjazd delegatów składa się z delegatów wysłanych przez Towarzystwa, tudzież z prezesów Towarzystw względnie ich zastępców i członków Zarządu Związku.

§. 36. Uchwały Zjazdu delegatów zapadają bezwzględną większością głosów delegatów obecnych na Zjeździe. Do ważności postanowień Zjazdu o zmianie statutu potrzeba $^2/_5$, o rozwiązaniu $^3/_5$ części wszystkich delegatów Towarzystw związkowych.

§. 37. Członkowie Zjazdu wykonują swe prawa osobiście.

§. 38. Obecnymi na zebraniach Zjazdu delegatów, o ile są jawne, z głosem doradczym mogą być:

*a)* członkowie honorowi, mężowie zaufania;

*b)* wysłannicy innych Tow. krajowych i zagranicznych;

*c)* członkowie Tow. względnie Związku.

§. 39. Zadaniem Zjazdu delegatów jest uchwalenie środków do osiągnięcia celów Związku i czuwanie nad ich wykonaniem.

§. 40. W szczególności Zjazd delegatów załatwia następujące czynności:

*a)* uchwala regulamin swoich czynności;

*b)* wybiera Zarząd Związku;

*c)* wysłuchuje sprawozdań Towarzystw z obrotu ich funduszów;

*d)* sprawdza bilans przychodu i rozchodu kasy związkowej, jakoteż wysłuchuje sprawozdania z czynności Zarządu związkowego za rok ubiegły;

*e)* uchwala budżet Związku;

*f)* uchwala na wniosek Zarządu Związku regulaminy i instrukcye Zarządu związkowego.

*g)* uchwala zmiany w statucie Związku;

*h¹)* rozstrzyga spory pomiedzy członkami pochodzące ze stosunku ich do Związku;

*h²)* rozstrzyga spory pomiędzy Towarzystwami związkowymi;

*h³)* spory między Towarzystwami związkowymi a Zarządem Związku;

*i)* uchwala wysokość wpisowego i wkładek, jakie mają członkowie płacić do swoich Towarzystw względnie do Związku;

*j)* rozporządza ruchomym i nieruchomym majątkiem Związku;

*k)* oznacza wysokość wkładek, jaką mają płacić Towarzystwa do kasy związkowej za swoich członków.

§. 41. Zwyczajny Zjazd delegatów odbywa się raz na rok.

Oprócz zwyczajnego Zjazdu delegatów może być zwołany nadzwyczajny Zjazd, jeżeli Zarząd Związku uzna tego potrzebę, lub $^1/_3$ część wybranych delegatów z ostatniego zwyczajnego Zjazdu tego zażąda.

§. 42. Zjazd delegatów zwołuje prezes Związku, względnie jeden z jego zastępców.

§. 43. Zjazd delegatów odbywa sie zazwyczaj we Lwowie; jednakże Zjazd delegatów może uchwalić zwołanie następnego Zjazdu na inne miejsce w kraju.

§. 44. Posiedzenia Zjazdu delegatów są jawne; jednakże na żądanie $^1/_3$ części głosów obecnych delegatów przewodniczący ma obowiązek zarządzić tajne posiedzenie.

## Zarząd Związku.

§. 45. Zarząd Związku jest głównym organem wykonawczym i administracyjnym Związku.

§. 46. Zarząd Związku składa się z prezesa, dwóch wiceprezesów i 9 radnych.

§. 47. Prezesów, dwóch wiceprezesów i radnych wybiera Zjazd delegatów na lat trzy (3). Każdego roku występuje $^1/_3$ radnych przez wylosowanie, w miejsce których Zjazd delegatów wybiera nowych.

§. 48. Wylosowani względnie ustępujący z powodu upływu kadencyi tak radni jak i prezes i 2 wiceprezesi mogą być na nowo wybrani.

§. 49. Zarząd Związku ma stałą siedzibę we Lwowie; prezes albo przynajmniej jeden z wiceprezesów musi stale mieszkać we Lwowie, także przynajmniej 5 radnych.

§. 50. Prezes Związku reprezentuje Związek na zewnątrz, przewodniczy na posiedzeniach Zjazdu delegatów i Zarządu, i zastępuje Związek we wszystkich sprawach sądowych, wypływających ze stosunku Związku do jego majątku.

Wiceprezesi Związku zastępują prezesa we wszystkich czynnościach, w razie jego nieobecności lub innej przeszkody.

Gdyby prezes i wiceprezes czynności swojej pełnić nie mogli, zastąpi ich ten członek Zarządu, którego Zarząd pod przewodnictwem najstarszego wiekiem do tego upoważni.

§. 51. Zadaniem Zarządu jest wykonywaniem uchwał Zjazdu delegatów, jak również uchwał Walnego zebrania członków Związku i nieprzerwane czuwanie nad dobrem i prawami Towarzystwa.

§. 52. W szczególności Zarząd załatwia następujące czynności:

*a)* reprezentuje wobec Władz krajowych i państwowych interesy hodowli drobiu, gołębi i królików w kraju;

*b)* zarządza bezpośrednio majątkiem i dochodami Związku;

*c)* przedkłada Zjazdowi delegatów wnioski w sprawach ogółu Związku się tyczących.

*d)* zdaje corocznie sprawę Zjazdowi delegatów o swych czynnościach;

*e)* składa Zjazdowi delegatów coroczny bilans przychodów i rozchodów Związku z roku ubiegłego;

*f)* przedkłada Zjazdowi delegatów do uchwały budżet Związku na rok następny;

*g)* mianuje urzędników pomocników;

*h)* wysyła delegatów do reprezentowania Związku na Zgromadzeniach i zjazdach innych towarzystw;

*i)* mianuje delegatów w tych okręgach, w których Towarzystwa albo się nie utworzyły, albo wcale czynnemi nie są;

*j)* kieruje czasopismem i publikacyami Związku;

*k)* spełnia zadanie Towarzystw poszczególnych wobec członków zapisanych wprost do Związku.

§. 53. Wszystkiemi sprawami, odnoszącemi się do subwencyj przez państwo i kraj na cele hodowlane udzielanych zajmuje się Zarząd Związku na posiedzeniach, na które mają być zaproszeni delegaci c. k. Towarzystw gospodarskich i Wydziału krajowego. Sprawozdanie szczegółowe z użycia

subwencyi ma Zarząd Związku Zjazdowi delegatów przedkładać.

§. 54. Pisma dotyczące Związku podpisuje prezes względnie jeden z jego zastępców i sekretarz Związku.

§. 55. Uchwały zarządu Związku zapadają absolutną większością głosów członków na posiedzeniu obecnych i prawo głosowania mających, a do kompletu posiedzenia Zarządu Związku wystarczy obecność 6 członków Zarządu Związku.

§. 56. Związek może się rozwiązać, jeżeli wniosek odnośny na Zjeździe delegatów będzie postawiony i przyjęty, a uchwała rozwiązania się na drugim umyślnie na ten cel zwołanym Zjeździe delegatów zapadnie w obecności $^3/_4$ części wszystkich przez Towarzystwa związkowe wybranych delegatów większością $^2/_3$ części głosów obecnych na Zjeździe delegatów.

W razie powzięcia uchwały rozwiązania Związku, Zjazd delegatów rozporządzi jego majątkiem i ustanowi komisyą likwidacyjną, która się zajmie wykonaniem tej uchwały.

albo §. 56. Związek nie może się rozwiązać jeżeli delegaci przynajmniej dwóch Towarzystw związkowych oświadczą się za utrzymaniem Związku.

§. 57. W razie rozwiązania Związku przez Władze państwowe, Zarząd Związku staje się komisyą likwidacyjną tegoż. *Dr. H. Mańkowski.*

## Sprawy kraj. Towarzystwa chowu drobiu, gołębi i królików.

**Protokół VII. Walnego Zgromadzenia krajowego Towarzystwa chowu drobiu, gołębi i królików we Lwowie,** odbytego dnia 17. kwietnia 1904. (Dokończenie.)

Od 15. marca r. z. odbył Wydział 10 posiedzeń, ukonstytuowawszy się po VI. Waln. Zgrom. w następujący sposób: Skarbnik Krupka Stanisław, zastępca tegoż Neuman Józef — sekretarz Dr. Mańkowski Henryk, zastępcą Terlecki Eugeniusz — gospodarzem Żelaszkiewicz Bronisław, jego zastępcą Dobrzański Karol i Prof. Grabowski Mieczysław. Zastępcy wydziałowych Klimowicz Adam, Terlecki Eug. i Wenzel Jan.

W r. 1903 załatwił Wydział spraw 633 udzielając odpowiedzi na liczne zapytania co do sposobu żywienia i tuczenia drobiu, prośb o adresy hodowców, od którychby można nabyć drób rasowy, jaja i t. d., jakoteż o rady i środki zaradcze przeciw różnym chorobom.

Liczba członków i prenumeratorów wzrosła — z końcem r. 1903 było członków 372, z których w ciągu r. b. ubyło (głównie wskutek wykreślenia z powodu niepłacenia wkładek) 30, w ciągu r. b. przybyło 66 (17. kwietnia), w dniu dzisiejszym liczba członków wynosi 408. Prenumerowało „Hodowcę drobiu“ w dniu 1. stycznia b. r. 23, przybyło 45, razem w dniu dzisiejszym 68. W r. 1902 było członków 311, prenumeratorów 42, razem 353, obecnie 476 czyli o 123 więcej.

Filie kraj. Towarzystwa w Sanoku i Złoczowie prawidłowo się rozwijają i z dniem każdym liczba członków rośnie a praca w filiach raźniej postępuje. Filia sanocka liczy obecnie 72 członków, złoczowska 67-miu. O działalności filii najlepiej można się przekonać ze sprawozdań, z posiedzeń Wydziałów filii umieszczanych w „Hodowcy drobiu“. Stosunek Wydziału kraj. Towarz. do filii był jak najlepszy, tak, że żadna strona skarżyć się nie może. Wydział starał się wszelkie życzenia filii spełniać, dając do rozporządzenia filii jużto drób, jużto pieniądze.

Filia złoczowska otrzymała drobiu za 311 K, filia sanocka drobiu za 30 K i 200 K zasiłku na zakupno tegoż.

Wydział mając na oku podniesienie racyonalnej hodowli zniżył bardzo wielu członkom wysokość wkładek, zniżył cenę prenumeraty za „Hodowcę drobiu“ towarzystwom, czytelniom i t. p. instytucyom, jak również abonentom pism rolniczych i ludowych — postanowił wydrukować w 700 egzemplarzach tłóm. z francuskiego dziełka Roullier-Arnoult'a. Praktyczne wskazówki sztucznego wylęgania i hodowania drobiu — przez K. Stasieniewiczową.

Dalej Rada szkolna kraj. w odpowiedzi na wniesione przez Towarz. podanie wpisała 30 szkół ludowych rozsianych po całym kraju, przy których to szkołach są włościańskie dopełniające kursy rolnictwa do naszego Towarzystwa.

Następnie weszło Towarz. w rokowania z Oddziałami c. k. galic. Towarz. gospodarskiego stryjsko-żydaczowskim i rohatyńskim w sprawie wpisania wszystkich członków tychże Oddziałów do naszego Towarzystwa.

Wreszcie podczas Wielkanocy zawiązała się nowa filia naszego Towarzystwa w Krakowie.

Mając na oku wystawę tegoroczną uprosił Wydział członka Tow. Radcę Neumana i ten zajął się przygotowaniem afiszy wystawowych, aby nie potrzeba było u niemieckich firm tychże zamawiać.

Dbając o racyonalną podstawę Towarzystwa zaprowadzono w ubiegłym roku księgę kontową członków i prenumeratorów i zajęto się ściągnięciem zaległych wkładek i obecnie bardzo znaczną część zaległości wyrównano. Wielu bardzo członków, którzy mimo kilkakrotnych upomnień zaległości nie wyrównali i nie mieli ku temu żadnej chęci, chociaż Wydział do wszelkich udogodnień był skłonnym, musiano wykreślić tak, że właściwie daleko więcej członków i prenumeratorów przybyło niż 123.

W dniu 1. stycznia b. r. zaległości wynosiły jeszcze kwotę 717 K i 8 rubli, do dzisiaj zaś zapłacono za lata ubiegłe 317 K i 5 rubli, wykreślono 19 członków, którzy byli winni kwotę 181 K. Obecnie 36 członków zalega z wkładkami względnie z prenumeratą, głównie za r. 1903 na łączną sumę 213 K i 3 rubli.

Nadto uporządkowano zaległości za ogłoszenia umieszczone w r. 1902 i 1903 w „Hodowcy drobiu“.

Co do wniosków i uchwał na poprzedniem Walnem Zebraniu przeprowadzonych, to przyjęto płatnego pomocnika sekretarza i skarbnika zwłaszcza, że ilość spraw wymagających obszernej nieraz korespondencyi nader wzmogła się: Wydział nie mógł zająć się utworzeniem filii w N. Targu, gdyż stosunkowo za mało członków naszego Tow. w tamtej okolicy mieszka.

Wykonania wniosków p. Lewickiego, Szajera i Czuchnowskiego ze względów technicznych nie można było na razie w czyn wprowadzić.

Podczas swoich posiedzeń rozpatrywał także Wydział wnioski nadesłane przez członków Jaremę z Glinian i Prof. Dąbrowskiego z Krosna, i uznał ich wnioski za nie dające się narazie w praktyce u nas przeprowadzić.

Uchwalono zmianę deklaracyi kurnikowej, odpowiednio do potrzeb, korzystając z nabytego doświadczenia.

Z powodu, iż założyciel i redaktor „Hodowcy drobiu“ Prof. Dr. Józef Szpilman złożył redakcyę naszego pisma po 4-letniem prowadzeniu tegoż, Wydział powierzył dalsze wydawanie pisma Dr. Mańkowskiemu i zgodził się na rozszerzenie zakresu „Hodowcy drobiu.

W dniu 19. marca b. r. obchodził prezes Dr. Józef Szpilman 25-letni jubileusz doktoratu, to też Wydział poczuwał się do obowiązku złożenia w imieniu Towarzystwa serdecznych życzeń Jubilatowi, zamieścił jego podobiznę i życiorys w „Hodowcy drobiu“ w numerze marcowym i ofiarował Mu w ozdobnej tece.

---

Po odczytaniu powyższego sprawozdania z czynności Wydziału w ubiegłym roku przemówił członek Komisyi sprawdzającej p. Eulenfeld i na podstawie przeprowadzonego zbadania ksiąg kasowych Towarzystwa przedłożył wniosek udzielenia Wydziałowi absolutoryum, co też Walne Zebranie uchwaliło.

Poczem nastąpiły wybory, jako wydziałowych ponownie wybrano wylosowanych Prof. Dr. Grabowskiego i Dr. Mań-

kowskiego, a jako zastępcę wydziałowego Jana Wenzla. Do Komisyi sprawdzającej wybrano w miejsce p. Langa, p. Wł. Drwęskiego rewidenta Wydziału krajowego.

W sprawie punktu 6-tego porządku dziennego przemówił Radca Nam. J. Piwocki zwracając uwagę na to, że ze względu na doniosłość zmian, jakie nowy statut za sobą pociągnie, należy się wobec małej stosunkowo liczby uczestników Walnego Zebrania ograniczyć tylko do odczytania projektu statutu, względnie punktów nowych lub zmienionych, a ostateczne uchwały w tym przedmiocie odroczyć do nadzwyczajnego Walnego Zebrania, które odbędzie się np. podczas tegorocznej wystawy.

Projekt statutu w części odczytał, w części omówił sekretarz Towarzystwa. Poczem przemówił prezes Towarzystwa złoczowskiego Dr. Wesołowski i podał wniosek, aby ten projekt statutu wydrukowano i rozesłano członkom do rozpatrzenia dokładnego. W myśl tego wniosku uchwalono wydrukować w „Hodowcy drobiu" a p. inż. Piotrowicz poparł wniosek, aby w sprawie statutu zwołać Walne Zebranie podczas wystawy. Nadto zwrócił p. mecenas Dr. Wesołowski uwagę na to, że w celu należytego rozwoju nowozakładanych filii, względnie Towarzystw powinien istnieć ścisły związek między filiami a Towarzystwem macierzystem, gdyż wtedy nowe Towarzystwa będą korzystały z doświadczenia nabytego przez Towarzystwo macierzyste i wiele ich zabiegów nie pójdzie na marne.

Dalej rozwinął mowca bardzo dodatni obraz działalności filii złoczowskiej, która wśród trudnych warunków z powodu pożaru jaki nawiedził Złoczów, nader pomyślnie się rozwija i rozwijać będzie zwłaszcza, że filia zyskała bardzo dzielnego pracownika w osobie p. Władysława Dukieta.

Członków stara się filia złoczowska zyskiwać we wszystkich sferach a przedewszystkiem między duchowieństwem, nauczycielami i włościanami, gdyż zdaniem mowcy w kraju naszym należy pobudzać wszystkie warstwy społeczeństwa do zainteresowania się tą ważną gałęzią przemysłu domowego, jakim jest chów drobiu. Wspomniał też Dr. Wesołowski, że filia złoczowska rozwijała się dotychczas prawie wyłącznie o własnych siłach, nie zaniedbując jednak zdawać kraj. Towarzystwu dokładnych sprawozdań z swej działalności.

Ponieważ jednak do szerszego rozwoju filii nie wystarczają własne fundusze, gdyż filia poczynia członkom swym najdalej idące ustępstwa, (uwalniając niektórych zupełnie od wkładek), przeto zmuszona będzie prosić o zasiłek względnie o drób dla swych członków. Dr. Wesołowski zamierza również otworzyć przy filii złoczowskiej bibliotekę, złożoną z dzieł i czasopism zawodowych, traktujących o rasach i hodowli drobiu etc.; przeto zwraca się do Wydziału krajowego Tow. z prośbą o poparcie i przyczynienie się do założenia takiej biblioteki, w której to sprawie zwracał się do Wydziału listownie. (Oklaski.)

Radca Piwocki przyrzekłszy zająć się wnioskami Dr. Wesołowskiego wyraził w gorących słowach podziękowanie i uznanie dotychczasowej działalności Prezesa filii złoczowskiej i zakończył swe przemówienie życzeniem, aby Bóg krajowi naszemu jak najwięcej tak zacnych i gorliwych pracowników jak p. mecenas Wesołowski zesłał. (Oklaski.)

Dr. Mańkowski odpowiadając Dr. Wesołowskiemu zaznaczył, że sekretaryat takiego listu nie otrzymał i jako sekretarz prosi o przysłanie na piśmie życzeń filii, które przedłoży Wydziałowi.

P. Buciewicz, nauczyciel z Trembowli, wyraził Wydziałowi kraj. Towarzystwa imieniem szkół ludowych z kursami rolniczymi podziękowanie za jego starania w c. k. Radzie szkolnej i zaznaczył, że nauczycielstwo ze swej strony dołoży wszelkich starań, i będzie postępowało w kierunku wytkniętym przez Towarzystwo. (Brawa.)

Dr. Mańkowski zwraca uwagę Walnego Zgromadzenia, że podziękowanie to należy się w pierwszym rzędzie ks. Głodzińskiemu, który sprawę wpisania do Towarzystwa szkół ludowych z dopełniającymi kursami rolniczymi poruszył i przeprowadził, wyjednawszy w c. k. Radzie szkolnej potrzebny na ten cel fundusz.

Ks. inspektor Głodziński powiadamiając zgromadzonych dodał, że kurniki przy tych szkołach będą pod jego opieką, i że zamiast zwrotu przychowku do Towarzystwa, będą owe Szkoły przychowek nadanego drobiu między sobą wymieniały — co pociągnie za sobą zaoszczędzenie Towarzystwu kosztów przewozu, o czem należałoby powiadomić członków notatką umieszczoną w „Hodowcu drobiu".

Dr. Mańkowski wyjaśnił, ze w sprawie powyższej Wydział nie doszedł do ostatecznych postanowień, i najlepiej będzie, gdy omawiając tę sprawę Wydział zaprosi ks. inspektora Głodzińskiego na swoje posiedzenie.

Prezes filii złoczowskiej Dr. Wesołowski poparł myśl wzajemnej wymiany przychowku drobiu nadanego między dotyczącemi szkołami.

Inż. Piotrowicz radzi zająć się, aby krajowe garncarnie wyrabiały poidełka dla drobiu. (Uchwalono i polecono Wydziałowi.)

P. Czuchnowski, włościanin z Siemianówki, poruszył myśl zaprowadzenia ubezpieczenia (asekuracyi) drobiu. Radca Piwocki uznał wniosek ten za dobry, ale wymagający rozpatrzenia ludzi zawodowych.

Poczem Dr. Wesołowski wykazując dodatnią działalność Towarzystwa wniósł, aby Wydziałowi oraz przewodniczącemu dzisiejszego Zgromadzenia Radcy Nam. Piwockiemu, jakoteż nieobecnemu prezesowi Dr. Szpilmanowi Walne Zgromadzenie wyraziło słowa uznania i podziękowania za trudy. (Oklaski.)

W końcu Radca Piwocki przemówiwszy do włościan, podziękował zgromadzonym za nader poważne obrady i zamknął VII. Walne Zgromadzenie.

Sekretarz: Przewodniczący:

*Dr. Mańkowski.* *Jerzy Piwocki.*

**Protokół z X. posiedzenia Wydziału kraj. Tow. chowu drobiu we Lwowie**, odbytego w dn. 10. kwietnia b. r. przy ul. Łyczakowskiej l. 3 II. p. pod przewodnictwem wiceprezesa Radcy Nam. J. Piwockiego. Obecni: prócz przewodniczącego Dr. Mańkowski, Neuman, Terlecki, Wenzel.

Po przyjęciu odczytanego protokołu z IX. posiedzenia Wydziału odczytano sprawozdanie roczne z działalności Wydziału, które ma być przedłożone Walnemu Zgromadzeniu.

Następnie rozpatrywało projekt statutu Związku.

Delegat Wydziału Dr. Mańkowski złożył sprawozdanie z posiedzenia, mającego na celu założenia Tow. chowu drobiu w Krakowie. Poczem przyjęto nowych członków, z pośród których przyznano ulgi, jakie mają nauczyciele szkół ludowych następującym O. Langiewicz, Molnar, Zagaja.

Na czem posiedzenie zamknięto.

Sekretarz: Przewodniczący:

*Dr. Mańkowski.* *Jerzy Piwocki.*

**Protokół z I. posiedzenia Wydziału kraj. Tow. chowu drobiu we Lwowie**, odbytego w dn. 8. maja b. r. przy ul. Łyczakowskiej l. 3 pod przewodnictwem prezesa Tow. Rek. Dr. J. Szpilmana. Obecni cały Wydział wraz z zastępcami, nadto członek Komisyi sprawdzającej Wł. Drwęski.

Po odczytaniu i przyjęciu protokołu z X. posiedzenia Wydziału i z VII. Walnego Zebrania kraj. Tow. chowu drobiu, wybrano sekretarzem Dr. Mańkowskiego, zastępcą Prof. Dr. Grabowskiego, skarbnikiem Rew. Stan. Krupkę, zastępcą Radcę J. Neumana, gospodarzem Br. Żelaszkiewicza, zastępcą K. Dobrzańskiego.

Na prośbę delegacyi gospodarstwa wiejskiego pań w Warszawie przy Towarzystwie popierania przemysłu i handlu, aby kraj. Towarzystwo na Zebranie główne gospodyń wiejskich z Królestwa Polskiego, które ma się odbyć w dn. 14. i 15. czerwca w Warszawie przysłało swego delegata z referatem w sprawie chowu drobiu i Towarzystw hodowlanych —

wyznaczył Wydział jako swego delegata Dr. Mańkowskiego z nadmienieniem, że koszta podróży pokryje kraj. Tow.

W sprawie Tow. chowu drobiu w Krakowie po dokładnem omówieniu życzeń Tow. krakowskiego Wydział pozostawił ostateczne załatwienie Zarządowi.

Co do wystawy drobiu postanowiono zwołać osobne posiedzenie Wydziału, jak również uchwalono, że jeszcze w maju ma się odbyć posiedzenie Wydziału w sprawie projektu statutu Związku Tow. chowu drobiu.

Radca Piwocki i Dr. Mańkowski zdali sprawozdanie ze założenia i przebiegu posiedzenia sekcyi chowu drobiu c. k. galic. Tow. gospodarskiego we Lwowie.

Następnie przyjęto nowych członków: Dr. Adam Borysiewicz, Waldemar Ślizień, Janowa z ks. Jabłonowskich Gorayska, ks. Dobrzański i Ant. Gawrońska.

Wreszcie wniosek Dr. Malsburga, aby wystawę drobiu urządzić podczas jarmarku krajowego, uznano ze względu na krótki czas za niemożliwy do przeprowadzenia.

Sekretarz: *Dr. H. Mańkowski.* Prezes: *Prof. Dr. J. Szpilman.*

**Do kasy kraj. Tow. chowu drobiu we Lwowie** od 27. kwietnia do 26. maja r. b. zapłacili:

*Wkładkę 6 kor. za r. 1904:* Jan Franz, M. Ogrodzińska, Drozdowski Namysław, Getter Em., Drwęski Wł., Janowa z ks. Jabłonowskich Gorayska, Gawrońska Antonina i Stan. Hirschhorn (trzej ostatni także wpisowe po 2 K.

*Wkładkę zapłacili:* Getter Em. za 1903 r. 6 K., Lang Leopold za II. p, b. r. 3 K.. ks. Dobrzański wpis. 2 K. i resztę wkł. za 1904 r. 3·80 K., Victorini wp. i część wkł. za r. b. 2 K., Kwieciński Stan. 1/8 1903 do 31/12 1904 r. 20 K. i Langiewicz wp. 1 K.

*Prenumeratę za r. 1904:* A. Dobrzyński 3 K., Skuciński Jan 3 K. i hr. Plater 3 rb.

*Za ogłoszenia: a) w r. 1904* Piotrowicz Z. 80 i 40 h., J. Franz 3·60 K., Drwęski 80 h. Lang Leopold 90 h.; *b) w r. 1903* Drwęski 2·10 K.

*Wreszcie zapłacili: a)* za *Hodowlę król. Falk* Gawrońska Ant. 1·60 K. i Sykora 1 K.; *b)* za *Chów goł pol. Dr. Obf.* po 60 h. J. Mitro i Gawrońska Ant.; *c)* za *pojed. num. Hod. drob.* Dr. Borysiewicz 50 h.; *d)* Getterowa za pantara biał. 5 K.; *e)* Kleniewska 6 rubli.

*St. Krupka.*



# Sprawozdania filii.

## *a) Filia sanocka.*

**Protokół z X. posiedzenia Wydziału filii kraj. Towarzystwa chowu drobiu, gołębi i królików w Sanoku,** odbytego dnia 7. maja b. r. pod przewodnictwem prezesa p. Wład. Smólskiego, uchwalono przyjąć protokół z ostatniego posiedzenia Wydziału — następnie uchwalono:

1. Wydział uchwala prosić Towarzystwo macierzyste, ażeby celem złożenia roczników dla filii Towarzystwa macierzystego, przesyłało 1 egzemplarz „Hodowcy drobiu“ bezpłatnie, a jeśli możebne prosić również o roczniki z poprzednich lat, jeśli nie bezpłatnie to przynajmniej za zniżoną cenę.

2. Uchwalono, ażeby wszelkie korespondencye, dotyczące filii w przyszłości nadsyłać na ręce p. przewodniczącego.

3. Uchwalono odebrać od p. Kuszczaka 2 kury siemieniatki zielononóżki z uwagi, że filia pragnie chować w swych kurnikach czyste rasy a nie mieszańce. P. Kuszczak zaś posiada od filii kury włoskie kuropatwiaki.

4. Uchwalono przyjąć w poczet członków p. Kandlera Ignacego, właść. realności w Dąbrówce ruskiej p. Sanok z wkładką roczną 3 kor. i wpisowe 1 kor., poświadczając odbiór kwoty 2 kor. 50 hal. za II. półrocze 1904, i prosić Towarzystwo macierzyste o posyłanie mu numerów Hodowcy, jakoteż o przysłanie statutów.

5. Uprasza się członków filii, którzy w jesieni chcą brać drób zarodowy, ażeby już teraz zgłaszali się o nadanie, które nastąpi we wrześniu 1904, gdyż późniejsze zgłaszania mogłyby pozostać bez uwzględnienia. Hodowców polskich zielononóżek uprasza Wydział o rozszerzanie w okolicy, a równocześnie o chowanie tej rasy, gdyż popyt za taką rasą jako najużyteczniejszą jest wielki, a filia zakupi w jesieni większą ilość dorodnych sztuk.

Sekretarz: *Franciszek Górski.* Prezes: *Władysław Smólski.*



# Wiadomości bieżące.

— **III. krajowa wystawa drobiu we Lwowie** odbędzie się w d. 8. do 11. września b. r. Na program jej zwracamy baczną uwagę naszych czytelników.

— **Wiadomości handlowe.** Jaja za kopę: *Kraków* 2.40—2 80 K.. *Lwów* 2·30—2·50, *Sambor* 2·40, *Sanok* 2·20, *Stanisławów* 2·40, *Wiedeń* 2·70—3 K., *Warszawa* 2·50—2·60 (100—105 kop).

— **Towarzystwo chowu kur w Brzesku.** Grono ludzi dobrej woli postanowiło założyć powyższe towarzystwo; wybrano zatem komisyę, której przewodniczącym jest p. Edward Maurizio, sekretarzem p. Schirmer c. k. wet. pow. Komisya przesłała statuty do zatwierdzenia Namiestnictwu. *Szczęść Boże bratniemu Towarzystwu!*

— **Pośredniczy w wywozie jaj i drobiu** agencya wysyłkowa w Antwerpii (L. Roth, Longue Rue d'Argile 401 Antwerpen Belgien) od wielu lat tamże pracująca, którą c. k. austr. Muzeum handlowe w Wiedniu poleca. Interesanci zechcą się wprost do tej firmy zwrócić.

— **Towarzystwo chowu drobiu, gołębi i królików w Krakowie. Filia kraj. Tow.** itd. Walne zebranie Hodowców odbyte dnia 23. kwietnia 1904 w Krakowie w sali Rady miejskiej uchwaliło założyć filię krajowego Towarzystwa i wybrało Wydział tymczasowy, poruczając mu prowadzenie dalszej akcyi. W skład Wydziału weszli pp.: Lazar Ludwik jako przewodniczący, Kurzawa Władysław jako sekretarz, nadto pp. Silberman Jakób, Dr. Tomalski Jakób, Szarek Stanisław, Powojowski Jan i Paszkowski Ludwik. Wydział tymczasowy odbył posiedzenie w dn. 1. maja.

— **Ministeryalne rozporządzenie w sprawie cholery ptasiej i kurzej cholery.** W „Hodowcy drobiu“ Nr. 4. r. 1904 str. 38 umieściliśmy własne tłumaczenie rozporządzenia ministeryalnego. Obecnie otrzymaliśmy za pośrednictwem Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, urzędowo przetłumaczone powyższe rozporządzenia. W zasadzie owo tłumaczenie nie różni się od naszego, prócz tego że my „Hühner pest“ nazwaliśmy „pomorem drobiu“, zaś według polskiego brzmienia rozporządzenia zwie się „kurzą cholerą“.

Namiestnictwo znowu nadesłało nam obwieszczenie i pouczenie o pomorze kur, czyli nazwało „Hühnerpest“ tem samem mianem, jakieśmy użyli w nowem tłómaczeniu a co zdaje się jest odpowiedniejsze jak kurza cholera. Urzędowe tłumaczenie na żądanie o ile zapas starczy poślemy naszym Czytelnikom zaś obwieszczenia c. k. Namiestnictwa z powodu braku miejsca podamy w następnym numerze.



# KRONIKA.

* **Pożywienie piskląt** łatwo strawne, zawierające dużo pożywnych organicznych i nieorganicznych związków. potrzebne do należytego rozwoju młodych organizmów, mamy w karmie Fattingera. Pisklęta, którym się podaje tę karmę, rosną szybko i zdrowo.

* **Jubileuszowa Wystawa drobiu i t. d. w Wiedniu.** Poniżej podajemy list WPana Jerzego Kraskowskiego, który łaskaw zawsze na „Hodowcę drobiu“, skreślił uzyskane wrażenie z tejże Wystawy.

Redakcya dziękując serdecznie WP. Jerzemu Kraskowskiemu uprasza Szanawnych Czytelników, aby wstępując w ślady Autora listu, zechcieli zawsze nadsyłać swoje sprawozdania, jeśli będą na jakiejś wystawie drobiu, gołębi, królików. *Redakcya.*

Panie Redaktorze!

Jeździłem do Wiednia umyślnie w celu zwiedzenia wystawy drobiu, które się tam odbyło między 8. a 12. b. m. Zachwycałem się i podziwiałem rezultaty systematycznej i wytrwałej pracy ludzkiej: co za świetne okazy! czy to kur, gęsi, kaczek, indyków a nawet i gołębi! Tych ostatnich zdobyłem 3 pary do swego gołębnika — aby się tylko darzyły. Przypominam się łaskawie danej obietnicy odwiedzenia mię za bytnością w Krakowie — gołębie ładne warto będzie zobaczyć i przekonać się, jak nadały do warunków krakowskich.

Na wystawie nie mile jednak zostałem zdziwiony, że nikt z naszych hodowców nic naszego wskazać światu nie chciał — a taka wystawa wiedeńska, międzynarodowa, do tego jubileuszowa, warta byłę tego!

Jedyne, polskie zdaje się nazwisko było tu „Gust. R. v. Szaszkiewics, Rzemiem l. p. Rzedow, Gal. (pewnie Rzemień, poczta Rzochów) i dla tego nazwiska zajęte były w katalogu 4 klatki gołębie Nr. 829—832 ale 3 z nich były próżne, a w czwartej mianowicie w Nr. 829 były dwa gołąbki jakieś białożółte, widocznie potomstwo jakiejś źle dobranej pary, cech wyraźnych czystej jakiejkolwiek rasy wcale nie mające; to też umieszczone były między: „Diverse, oben nicht genannte Rassen“.

Ale co więcej, między temi „nicht genannte“ znalazłem: w klatce Nr. 825 parę wcale dobrych polskich rysiów ciemno niebieskich, przysłanych przez p. Johann'a Schandt, z Wiednia, w Nr. 827 parę takąż rysiów (odmiana u nas zwana „Kopciuchami“) wystawiona przez p. Wenzl Kalika z Hinterbrühl obie te pary nazwano „Luchstauben“ a w Nr. 828 parę ładnych ciemniejszych niż w klatce Nr. 825 rysiów polskich, wystawionych przez p. Peter Spinner-Giesshübler a nazwanych „Hamburger Sticken“. W kancelaryi komitetu wystawy zwróciłem uwagę na niewłaściwość nazw tych gołębi, które mają swoją wyraźną rasę i nazwę — ale sekretarz mię objaśnił, że komitet wystawy nie zna wszystkich ras gołębi, jakie egzystują, więc, jeżeli chcielibyśmy aby rasa „polskich rysiów“ była na wystawie przedstawioną należało było ją zgłosić. Ci zaś panowie, którzy te 3 pary przysłali, nazwy gołębi nie znali. Do komitetu wystawy zaproszonym był wprawdzie prof. v. Rozwadowski z Krakowa, i zaproszenie przyjął, ale, do Wiednia nie przyjechał, i udziału w pracy komitetu nie brał; a szkoda, bo, przyjąwszy zaproszenie, powinien był tam zajrzeć i spotkawszy się np. z takiemi rysiami, zaraz je nazwać właściwem ich mianem, a nie dopuścić do nazwania jakiemś „Hamburger Stiche“ albo „Luchstaube“ (nawet bez dodania „polnische“).

Wogóle reprezentowanych było 25 ras gołębich, podzielonych na 88 klas, a umieszczonych w 432 klatkach, przeważnie po parze w klatce a niekiedy z młodemi razem.

Zostaję z szacunkiem WPana Redaktora najn. sługa

*J. Kraskowski.*

* **Szczepienie ochronne przeciw błonnicy (dyfteryi) drobiu.** Podał Guérin, kierownik pracowni Zakładu Pasteura w Lille.

Błonnica (dyfterya) drobiu (nieżyt zaraźliwy nosa, zaraźliwe zapalenie spojówek, niedokrewność drobiu) jest chorobą ogólną posocznicową (septyczną) ze zmianami miejscowemi często o przewlekłym przebiegu.

Choroba ta, którą powodują drobnoustroje, należące do grupy Pasteurella powstaje przedewszystkiem u sztuk młodych, podobnie jak nosacizna psia u młodych psów.

Drobnoustrój swoisty błonnicy drobiu jest najczęściej czynnikiem sprzyjającym zakażeniom następowym.

Szczepienie ochronne ma na celu zabezpieczenie drobiu od zakażenia przez drobnoustroje swoiste, a w części zapobieżenia następowym zakażeniom. Szczepienie takie polega na zastosowaniu zarazków osłabionych. Można uodparniać kury, pantarki, indyki, kuropatwy, bażanty, gołębie, gęsi i kaczki wstrzykując dwukrotnie w odstępie dni dwunastu zarazek osłabiony o wzrastającem nasileniu.

Do szczepień ochronnych należy używać tylko zwierząt bardzo młodych i zupełnie zdrowych.

Najodpowiedniejszemi do szczepienia są sztuki w 10 lub 15 dni po wylęgnięciu.

Zakład w Lille wysyła szczepiankę w tubkach zatkanych korkiem kauczukowym, i opatrzonych etykietami oznaczającemi pierwszą lub drugą szczepiankę, które się wstrzykuje za pomocą strzykaweczki Pravatza (jednogramowej podzielonej na ośm części wystarczającej dla zaszczepienia 8 szt.).

Po dokładnem umocowaniu igły na strzykawce zanurza się ją wprost do tubki i naciąga szczepiankę, którą zastrzykuje się pod skórę, najlepiej w okolicy mostka, z lewej lub prawej strony.

Do szczepienia należy używać strzykawki wyjałowionej (sterylizowanej).

Przy zamówieniach szczepianki należy wyszczególnić dokładnie gatunek drobiu, jakim ma być szczepiony; szczepiankę zaś należy użyć zaraz po jej nadejściu,

(*Le Bulletin vétérinaire, mars 1904* — pag. 246).

* **Popularne pouczenie o objawach, przebiegu i przyczynach pomoru kur (Hühnerpest), wydane w Niemczech.** (C. d.).

§. 9. Jeżeli zachodzi obawa, że zaraza przyjmie większe rozmiary, nie tylko w miejscowości zapowietrzonej, ale także rozszerzy się w okolicy, w takim razie oprócz szczegółowych środków ostrożności, dotyczących pojedynczych zagród (§§. 5—8), należy wydać jeszcze następujące zarządzenia:

1. Ustawić tablicę z napisem: „Cholera drobiu“, lub „Pomór kur“ na wszystkich drogach, do zapowietrzonej miejscowości prowadzących.

2. Zabronić z miejscowości zapowietrzonej wywozu żywego drobiu, łatwo tej zarazie ulegającego.

3. Zabronić pędzenia drobiu przez miejscowości zapowietrzone. Żywy drób, będący w posiadaniu handlarzy, nawet po wsiach, może być przewieziony przez miejscowość zapowietrzoną tylko pod tym warunkiem, że się nie zatrzyma w tej miejscowości.

4. Zabronić urządzania wystaw drobiu w zapowietrzonej miejscowości. Jeżeli rozchodzi się o większe miejscowości, w takim razie stosowanie wszystkich lub poszczególnych przepisów tego paragrafu może być ograniczone do poszczególnych dzielnic tej miejscowości.

§. 10. Jeżeli w czasie przewozu zdarzą się między drobiem wypadki padnięcia, których nie można z pewnością odnieść do innych przyczyn, lecz tylko do cholery drobiu lub pomoru kur, w takim razie powinien ten, pod czyim nadzorem znajdują się zwierzęta, postarać się o usunięcie w sposób nieszkodliwy padłych, jako też zabitych zwierząt, z wyjątkiem paru sztuk, które należy zachować w celu stwierdzenia zarazy, bądź to po drodze, bądź na najbliższym postoju, za pomocą jednego ze sposobów, podanych w §. 1. ust. 2. Również należy zawiadomić o tem natychmiast miejscową władzę policyjną. Przed urzędowem stwierdzeniem zarazy nie wolno sprzedawać drobiu takiego transportu, a także nie powinno się dopuścić zetknięcia transportu z in-

nym drobiem; wreszcie trzeba zapobiedz rozsypywaniu kału, gnoju i innych odpadków (pióra), tudzież resztek pokarmu.

Skoro w transporcie drobiu stwierdzoną zostanie cholera drobiu lub pomór kur, wówczas władza policyjna powinna zarządzić zatrzymanie i zamknięcie transportu. Wozy i kojce, gdzie drób był pomieszczony, jako też narzędzia i sprzęty, które były z nim w styczności, należy wyczyścić i zdesinfekować. W razie, gdyby było można w przeciągu 24 godzin dostać się do stacyi, gdzieby zwierzęta przechorowały lub zostały wybite, może władza policyjna zezwolić na dalszy transport pod warunkiem, że zwierzęta będą wiezione koleją, wozem lub statkiem i nie dostaną się na cudze obejście. Przed udzieleniem pozwolenia na przewóz do innego okręgu policyjnego należy zapytać władzę policyjną w miejscu przeznaczenia, czy zwierzęta mogą być przyjęte. Jeżeli się udzieli pozwolenia na przewiezienie do innego okręgu policyjnego, wtedy należy władzę policyjną w miejscu przeznaczenia zawiadomić o stanie rzeczy. Wyjątkowo także można z niniejszego postanowienia zrobić użytek, jeżeli do najbliższej stacyi dostać się można w ciągu 24 godzin.

Zresztą co do wypadków zarazy w transportach drobiu obowiązują przepisy ogólne.

§. 11. Kurniki, wozy i inne tego rodzaju pomieszczenia, w których znajdował się drób chory lub o chorobę podejrzany, należy gruntownie wyczyścić i odkazić. Kał, gnój, resztki pokarmu i wymiecione nieczystości należy spalić. Podłogi, drzwi, ściany, banty, naczynia na karm, pijadełka i inne sprzęty należy wymyć dokładnie gorącym ługiem sodowym (3 części sody na 100 części wody). Przedmioty drewniane uszkodzone i małą wartość mające, należy spalić. Z podłóg, ubitych z ziemi lub piasku, należy zebrać wierzchnią warstwę i w sposób nieszkodliwy usunąć. Padlinę i odpadki z rzezi należy zniszczyć w sposób podany w §. 1. ust, 2. Po wyczyszczeniu, wysuszeniu i przewietrzeniu danej ubikacyi należy podłogę, ściany i drzwi pobielić mlekiem wapiennem (1 część świeżo gaszonego wapna na 20 części wody). Jeżeli zachodzi potrzeba desinfekcyi małych wanienek (miednic) do pływania, wówczas wskazanem jest dodać do wody chlorku wapna, mniej więcej 1 część na 100 części wody i zamięszać. Po upływie 12 godzin należy wodę wypuścić i wanienkę oczyścić. Nad należytem przeprowadzeniem desinfekcyi powinna czuwać miejscowa władza policyjna, zaś o ile się rozchodzi o kurniki handlarzy drobiu — weterynarz rządowy. W tym wypadku weterynarz rządowy powinien przedłożyć miejscowej władzy policyjnej poświadczenie, że desinfekcya została należycie przeprowadzoną.

§. 12. Cholerę drobiu i pomór kur uważa się jako wygasłe i należy znieść kontumacyę, jeżeli od ostatniego wypadku zarazy upłynęło dni 14, albo jeżeli wszystek drób w kurniku został wybity lub wyginął, oraz jeżeli zapowietrzona zagroda została należycie wyczyszczona i zdesinfekowana (§. 11.) Wygaśnięcie zarazy należy podobnie jak wybuch podać urzędowo do wiadomości publicznej.

§. 13. Z dawniejszych rozporządzeń mają moc obowiązującą następujące:

*a)* Rozporządzenie dotyczące pędzenia drobiu (por. okólnik z dn. 11. czerwca 1898. L. G. 7.706).

*b)* Rozporządzenie o ograniczeniach i zakazie handlu domokrążnego drobiem na podstawie §. 66. *b)* ust. 3. ustawy przemysłowej, w duchu ustawy z dn. 6. sierpnia 1896 (R. G. Bl. str. 605).

*c)* Rozporządzenie o nadzorze weterynaryjnym transportów przy wyładowaniu i wysyłce. (Dok. nast.).

**Pierwsza krajowa wylęgarnia w Zielonej** pod Rawą ruską przyjmuje zamówienia (6 tygodni najmniej) na kurczątka trzydniowe zielononóżek i innych ras, które w specyalnych pudełkach po 12, za pobraniem i kaucyą za pudełko, w miarę zapasów rozsyłać będzie. Gdy mrozy trwają, tylko do miejscowości przy kolei; później i do dalszych.

Jaja wylęgowe indyków Mamutów brązowych i kaczek Peking po 30 halerzy. Jaja wylęgowe kur kukułek belgijskich po 40 h. Opakowanie i transport na koszt odbiorcy.

**Kupię:** 2 króliki samce barany francuskie, samca srebrzystego. Koguta włoskiego czarnego i białego, dwa koguty Langshan czarne, koguta Langshan biały, koguta Dorking i 3:4 kaczek Peking. Zgłoszenia przyjmuje **Redakcja „Hodowcy drobiu“.**

**Młode króliki**, bardzo ładne — rasy „olbrzymów belgijskich“ — we wielkim wyborze do oddania. Cena 2 kor. za sztukę i wyżej według wielkości. — Adres: Z. P., ul. Gródecka 34.

**Hodowla drobiu rasowego** Wandy Lazarowej w Łobzowie ma do sprzedania: Wspaniałego pawia dwuletniego za 20 koron, koguta zielononóżkę rocznego, koguta Plymoutha jastrz. trzyletniego, koguta Hamburskiego srebrniaka dwuletniego po 6 Kor loco Łobzów. Jaja wylęgowe kur: zielononóżek, Langshanów czarnych, Plymouthów jastrz. Hamburskich srebrniaków, Minorek czarnych i Brahma-putrów.

**Polskie gołębie rasowe i ich chów** podał **Dr. B. Obfidowicz.** — (W całość zebrane wszystkie artykuły Dra O. o gołębiach polskich) po cenie 60 h. do nabycia w Redakcyi.

Warszawskie Biuro

**Krajowych Fabryk Maszyn i Narzędzi Rolniczych**

## „JEDNOŚĆ“

poleca na najbliższy sezon

niezrównane w swej dobroci

**Wylęgacze** (inkubatory) systemów: Voitelliera, Lagrange'a, Robina, Cyphers'a i Sartoriusa. **Wychowywacze** (sztuczne matki) Lagrange'a, Syphers'a. **Suszarki** Robina. **Młynki do mielenia kości** dla drobiu. **Przezieracze** dla badania zalężenia jaja. **Pasza dla piskląt „Fattingera“**, niezrównana dla indycząt, kurcząt i t. p.

Posiadamy poświadczenia najpierwszych hodowczyń w kraju, znakomitego rezultatu osiąganego przy pomocy naszych przyrządów.

**Wszelkie maszyny i narzędzia rolnicze oraz nasiona.**

*Katalogi na żądanie.*

Adres: **„JEDNOŚĆ“, Warszawa, ul. Złota Nr. 25.**




**Fattingera karma mięsna drobiu.** Nader dodatnio wpływa na nośność kur i innego drobiu. 50 kg za 21 K — 5 kg poczt. pakiet opłac. 2 K 80 h.

**Fattingera karma mięsna bażantów** 2 gatunki, do wychowu młodzieży i starszych bażantów. Znakomita karma, w największych bażantarniach używana, 50 kg za 23 K, 5 kg poczt. pakiet opłac. 3 K.

**Fattingera karma ze krwi dla pstrągów** 3 gatunki. Używana w większych pstrągarniach. 50 kg za 9·50 K, 5 kg wraz z opłatą pocztową 2 K.

**Fattingera uniwersalny karm,** najlepszy, zdrowy i najtańszy karm dla *ptactwa* żywiącego się owadami. Pudełka po 1 K — 60 h i 30 h. Broszurki o tej karmie darmo i opłacone.

**Fattingera karma ze krwi dla trzody chlewnej** „*Zukullus*“ nieprześcigniona niczem przy wychowie i tuczeniu świń. 50 kg kosztuje 9 K.

**Fattingera mięsna karma dla psów,** według orzeczenia wszystkich hodowców nader pożywna, zdrowa i bardzo tania do żywienia psów wszelkich ras. 50 kg za 22 K, 5 kg wraz z opłatą pocztową 3 K. Broszury o żywieniu rozsyła się darmo i opłacone.

**Fattingera Bisguity dla młodych psów** przyczyniają się do zdrowia i należytego rozwinięcia się młodych psów. 50 kg za 25 K, 5 kg wraz z opłatą pocztową 3·20 K.

Dokładne prospekty innych **wypróbowanych karm Fattingera dla psów, ptactwa, gołębi, królików i t. p.** darmo i opłacone wysyła.

## Fabryka karm zwierzęcych Fattinger i Sp. Wien IV. Resselgasse 5.

Odznaczona więcej jak 150 pierwszemi nagrodami.

**Zwraca się uwagę na naśladownictwa Fattingerowskich karm, które są bezwartościowe.**

TREŚĆ: 

Odpowiedzialny redaktor Dr. **Henryk Mańkowski.** Z Pierwszej Związkowej drukarni we Lwowie, ul. Lindego 4.